

מאמר
בראשית ברא – ה'תשל"ט

מאת
כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון, היתשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

לעילוי נשמת

הרה"ת ר' שלום דובער ע"ה
בהרה"ח הרה"ת ר' אפרים ע"ה

וואָלף

ממנהלי מוסדות חב"ד בארצנו הקדושה תובב"א
מסור ונתון בלב ונפש לכ"ק אדמו"ר זי"ע
עוסק בצ"צ באמונה ואוהב את הבריות
נקטף במיטב שנותיו בצאת שבת קודש פ' בראשית
לסדר „ואיננו כי לקח אותו אלקים“
אור ללי תשרי, אי דר"ח מרחשון, ה'תשס"א

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי בנו וכלתו

הרה"ת ר' אברהם וזוגתו מרת ח' מרים

בניהם ובנותיהם

מנחם מענדל, לוי יצחק, איתמר, שלום דובער,

חנה, נחמה לאה, אהרן ושמואל

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות

וואָלף

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי, לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בכבוד ובברכה

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

נתעכב המשלוח ובנתים נתקבל ספרו "פירוש המקרא בספרות השאלות ותשובות", ות"ח ת"ח.

להתחלתו — להעיר ממו"נ בכ"מ (כמצויין במפתחות) וידועה אדיקות הר"א בשיטות אביו הרמב"ם.

וצע"ק בסוף הסי' (בעפולים בטחורים) שלא אחז ופירש הר"א ע"פ ומעין מו"נ ח"ג ספ"ח ומרז"ל מגילה ספ"ג — אף שבמו"נ שולל גם כתיב לגנאי (ישגלנה).

פרו "פירוש המקרא בספרות השאלות ותשובות": ירושלים, תשל"ח.
להתחלתו: שם מביא מתשובות ר' אברהם בן הרמב"ם (סמ"ג), בפ"י הפסוק (בראשית א, 1): "יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים" — ש"הרקיע הנזכר איננו הגלגל והשמים האמיתיים, כי לאלה קראה התורה "שמים", ואין מעל השמים מים .. וביאור אמיתת הרקיע והמים אשר עליו מסודי התורה וסתרי מעשה בראשית. ובלמוד הדברים העמוקים האלה יש תנאים, ולא ייתכן להשיב תשובה כגון זה".

להעיר ממו"נ בכ"מ: ראה ח"ב פ"ל — שם מבאר בארוכה ענין הנ"ל.
בסוף הסי' (בעפולים בטחורים): שם מביא מתשובות הנ"ל (סט"ז), במענה על השאלה "מה ענין "עפלים" והקרי "טחורים" וכיוצא בהם .. היש לזה טעם או לא?" — ש"אלו הם דברים שנמסרו לנו בקבלה, וסודותיהם סתומים ממנו ואין אנו יודעים טעמיהם לפי אמיתתם".
מו"נ ח"ג ספ"ח: ושם — "שזה הלשון הקודש לא הונח בו שם כלל לכלי המשגל .. אלא ידברו בהם בשמות מושאלים וברמזות .. וכשיביא הצורך לזכרם — יעשה לו תחבולה ככוננים ממלות אחרות .. ולא יטען "ישגלנה"**, שתחשבהו שם לפעולה — אינו כן .. ואמרו "ישגלנה", לפי הכתוב — עניינו, יקחנה לנערה לזה הענין".
ומד"ל מגילה ספ"ג: כה, סע"ב; ושם: "כל המקראות הכתובין בתורה לגנאי קורין אותן לשבת, כגון: ישגלנה ישכבה, בעפולים בטחורים כו".

(* תבוא כח, כז. ועוד.

(** תבוא שם, ל. ועוד.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה בראשית גו' שנאמר בהתוועדות מוצאי ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון ה'תשל"ט (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ד תשרי, ה'תשע"ט,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס "ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

והעבודה הכללית שבימים שבינתיים) בענין דבראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, לפעול שמהענין ד(ברא) אלקים יומשך הענין דהוי' אלקים, כמ"ש⁶⁴ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות הוי' אלקים ארץ ושמים, ובאופן תולדות מלא⁶⁵. וזוהי גם ההקדמה לאלה תולדות פרץ⁶⁶, כדאיתא במדרש⁶⁵ שב' פעמים נאמר תולדות מלא. וכיון שמעלין בקודש⁶⁷, מובן, שאלה תולדות פרץ הוא יותר מלא מכמו שעולם על מילואו נברא בתולדות השמים והארץ בהבראם ע"י הוי' אלקים. וכל זה נפעל ע"י מעשינו ועבודתינו במשך שיחא אלפי שני דהוי' עלמא⁶⁸, ובעיקר ע"י עבודתינו בעקבתא דמשיחא⁶⁹, שהכל הולך אחר החיתום⁷⁰, והמצוה נקראת על שם גומרה⁷¹, והיינו, שע"י שמסיימים את הפכים קטנים (כמאמר רבינו נשיא דורנו), ומסיימים אותם בשמחה ובטוב לבב (כפי שעבודת ה' צ"ל באופן דעבדו את הוי' בשמחה⁷²), אזי נקראת המצוה ע"ש גומרה — דרא דעקבתא דמשיחא, שהוא גם דור הגאולה, בקרוב ממש, ובמהרה בימינו ובעגלא דידן, בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, ושמחת עולם על ראשם⁷³.

תוכן המאמר

פי' הבעש"ט בפסוק בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ — שראשית העבודה היא לגלות הכוונה דשם אלקים, ע"י ההתבוננות בצבא השמים וצבא הארץ. והאפשרות לכך — כיון שמלכתחילה היתה כוונת הצמצום וההעלם בשביל ענין הגילוי. גילוי כוונת ההעלם היא בכל ג' הדרגות בפירוש דבראשית: (א) בקדמין, בחי' הכתר, (ב) בחוכמתא, בחי' החכמה, (ג) ברא שית, ענין המדות; והקשר עם שלש הפרסאות, שעל ידם נעשה אור חדש, שצריך לגלות הכוונה שבו. תכלית הכוונה היא העבודה בעולם כפי שהוא בבחי' ברא שית, בגלוי ובפועל, שבו היא כוונת העצמות להיות לו ית' דירה בתחתונים (משא"כ כפי שהעולמות הם בבחי' הכתר (בקדמין) והחכמה (בחוכמתא), שזהו רק מצד בחי' הגילויים), ודוקא ע"ז מגביהים כל סדר ההשתלשלות ופועלים בו עליו שלא בערך.

(64) פרשתנו ב, ד.	(70) ברכות יב, א.
(65) ב"ר פי"ב, ו.	(71) תנחומא עקב ו. פרש"י עה"פ עקב ח,
(66) רות ד, יח.	א. ועוד.
(67) ברכות כח, א. וש"נ.	(72) תהלים ק, ב. וראה רמב"ם סוף הלי
(68) ר"ה לא, א.	לולב.
(69) ראה תניא רפ"ז.	(73) ישע"י לה, י. נא, יא.

הוספה

בי"ה, ימי הסליחות, היתשלי"ח
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה עדין שי'

שלום וברכה!

המכ"ו והפ"י נתקבלו.

מצילום האגרת.

מו"ה עדין: אבן-ישראל (שטינזלץ). אגרות נוספות אליו — אג"ק חל"א אגרת יא'תתפז, ובהנסמן בהערות שם.

בס"ד. מוצאי ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון, ה'תשל"ט

(הנחה בלתי מוגה)

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ¹. הנה נוסף על הפירוש הפשוט, שאין מקרא יוצא מידי פשוטו², שהכוונה לבריאת שמים וארץ בפשטות בעולם הזה, עולם העשי' הגשמי, ישנם גם הענינים כפי שהם ברמז דרוש וסוד [ככל עניני התורה, שנוסף על הפשוט, ישנם גם הענינים ברמז דרוש וסוד, שמהם משתלשל הפשוט], ועד להפירוש בזהר³, שבראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ קאי על עשר הספירות — בראשית ברא אלקים הו"ע כתר חכמה ובינה, ואת השמים ואת הארץ הו"ע ז"א ומלכות, שגם הם נבראו בסדר השתלשלות, ומהם נשתלשלו כל הענינים עד לעוה"ז הגשמי.

(ב) **וידוע** תורת הבעש"ט בזה⁴, דבראשית ברא אלקים היינו שראשית (ועיקר) העבודה היא ברא (מלשון גילוי⁵) אלקים, היינו, לגלות הכוונה דשם אלקים. ובהקדים, שכיון שתורה היא מלשון הוראה (כדאיתא בזהר⁶), הרי מובן שגם הפסוק בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ הו"ע של הוראה. ובפרט שבתיבת בראשית נרמז שהבריאה היא בשביל ב' ראשית⁷, בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית⁸, שזהו ענין עבודת בני בלימוד התורה, ועד באופן שמתאחדים המשכיל והמושכל והשכל (כמבואר בתניא⁹), שע"ז נעשים ישראל ואורייתא כולא חד, וע"ז נעשים כולא חד גם עם קוב"ה¹⁰. וע"ז מגלים וממלאים את הכוונה העליונה שבבריאת העולמות, שהיא גם הכוונה שבשם אלקים. וזהו היסוד לפירוש ותורה הנ"ל, שראשית העבודה של ישראל כפי שקשורים עם התורה — שבשביל זה היתה בריאת השמים והארץ כפשוטם של כתובים ועד גם כפירוש כתוב זה

(1) פרשתנו א, א.	(5) ראה חולין מג, ב. וראה כתר שם טוב שם. וש"נ.
(2) שבת סג, א. וש"נ.	(6) ח"ג נג, ב.
(3) ח"א רנו, ב.	(7) תקו"ז תיקון א ותיקון ה בתחלתם.
(4) רד"ה בראשית ברא תש"ה (סה"מ תש"ה ע' 74). וראה גם כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן ה ואילך. וש"נ.	(8) פרש"י ורמב"ן עה"פ.
	(9) פ"ה.
	(10) ראה זח"ג עג, א.

מוצאי ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון, ה'תשל"ט

סילוק לגמרי⁵¹, ואח"כ נמשך ע"י כמה עניני השתלשלות כו' עד לההתהוות וההשפעה בעוה"ז התחתון. ועד"ז גם בתורה, שנסעה וירדה כו"כ מדרגות (כמבואר בתניא⁵²). ועד"ז גם בישראל, שנשמותיהם חצובות מתחת כסא הכבוד⁵³, ולפנ"ז נשמה שנתת ביי⁵⁴, ולפנ"ז עם המלך במלאכתו ישבו שם⁵⁵, ומשם נסעה וירדה בסדר המדרגות עד שירדה לבירא עמיקתא. ודוקא שם פועלים ישראל ע"י התורה הגבהת כל בנין סדר ההשתלשלות, ועד לעלי' שלא בערך (כמבואר בארוכה בלקו"ת דרושי ר"ה⁵⁶ עה"פ⁵⁷ ושקל בפלס הרים).

(ה) **וזהו** בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, שבאותו פסוק שבו מדובר אודות התהוות כל סדר ההשתלשלות מלמעלה מעלה עד למטה מטה (כאמור לעיל), מדובר גם אודות עבודת בני, שתחילתה היא לגלות הכוונה דשם אלקים, ע"י ההתבוננות בנבראים דצבא השמים (את השמים) ובנבראים דצבא הארץ (ואת הארץ), כמבואר בתורת הבעש"ט. וע"ז נעשית אח"כ תכלית השלימות, כמ"ש⁵⁸ והנה טוב מאד, ועד למ"ש⁵⁹ ויכולו השמים והארץ וכל צבאם, שיש בזה גם הפירוש דתענוג⁶⁰ — התענוג של הקב"ה מעבודת בני (נחת רוח לפני שאמרת ונעשה רצוני⁶¹), שע"ז נמשך ענין התענוג בכל הבריאה, בכל סדר ההשתלשלות, שנעשית באופן דויכולו.

וזהו גם השליחות של כל אחד ואחת מישראל לאחרי שבאים מר"ה, ולאח"ז עשי"ת ויוהכ"פ וד' הימים שבין יוהכ"פ לסוכות (שהם כנגד ד' האותיות דשם הוי"ה⁶²), ואח"כ ימי הסוכות, שמע"צ ושמח"ת, שאז חוזרים ומתחילים לקרוא עוה"פ מלכתחילה בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, אלא שזהו בדוגמת המבואר באגה"ק⁶³ בנוגע לר"ה, שיורד אור חדש עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מעולם אור עליון כזה, וכפי שמסיים שם, שגילויו כו' תלוי במעשה התחתונים, שהתחלתו (לאחרי המצוות כלליות

(51) ראה עץ חיים שבהערה 17. אוצרות חיים ומבוא שערים בתחלתם. לקו"ת הוספות לויקרא ד"ה להבין מ"ש באוצ"ח בתחלתו (נא, ג).	(56) נצבים מה, א. וראה שיחת מוצש"ק פ' חיי שרה שנה זו ס"ו. תו"מ סה"מ כסלו ע' קצד ואילך ובהערה 19 שם.
(52) פ"ד (ח, ב).	(57) ישעי' מ, יב.
(53) ראה זח"ג כט, ב. פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ז.	(58) פרשתנו א, לא.
(54) "אלקי נשמה" בברכת השחר. וראה סידור הארז"ל במקומו. לקו"ת דברים א, א. פ' ראה כז, א.	(59) שם ב, א.
(55) דברי הימים א ד, כג. ב"ר פ"ח, ז.	(60) ראה אוה"ת פרשתנו מב, ב.
	(61) ספרי ופרש"י עה"פ פינחס כח, ח.
	(62) ראה סה"מ תרח"ץ ע' סז. ספר השיחות ה'ש"ת ע' 346. וש"נ.
	(63) ס"ד.

דבראשית ברא שית, שזהו כפי שהעולם הוא בגלוי בששת ימי בראשית (כולל גם תכליתם ושלמותם ביום השבת), שאז בא הענין בפועל⁴⁰.

והענין בזה, כמדובר ומבואר בכ"מ⁴¹, שאע"פ שיש כמה טעמים על בריאת העולמות⁴², הנה כל טעמים אלו קשורים רק עם כחות וגילויים, ובענין הכחות והגילויים הנה ככל שהעולם הוא גבוה יותר, מתגלים יותר הכחות והגילויים וההשפעות והאורות שלו. אך ישנו עיקר הטעם שבשבילו היתה עיקר בריאת העולמות והתהוות כל סדר ההשתלשלות⁴³, שזהו דוקא בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו, וכאמור שהבריאה היא בשביל ב' ראשית, בשביל ישראל שנקראו ראשית ובשביל התורה שנקראת ראשית, והרי התורה לא בשמים היא⁴⁴, ועד"ז בנוגע לישראל, שהימים שיש בהם חפץ⁴⁵ הם דוקא בעוה"ז הגשמי, שבו נמצאים נשמות בגופים (לאחרי ירידת הנשמה למטה מאיגרא רמה לברא עמיקתא⁴⁶) שממלאים שליחותם — שליחותו של הקב"ה — לעשות לו ית' דירה בתחתונים⁴⁷, ע"י לימוד התורה וקיום המצוות כפי שהם למטה בגשמיות, כמבואר בכ"מ שמצוות קשורים עם דברים גשמיים דוקא, תפילין בקלף גשמי וציצית בצמר גשמי [ועד שגם מצוות התלויות בלב וברוח, ברגש ובשכל, צריך שיהי' קיומם ניכר בבשר הגשמי של הלב ובחומר הגשמי של המוח, עד שיהי' בהם שינוי ע"י קיום המצוה התלוי' בלב או המצוה התלוי' במוח ובשכל⁴⁸], ודוקא ע"י נעשית הגבהת כל הבנין דסדר ההשתלשלות, ע"י שמגביהים אותו מחלק התחתון שבו⁴⁹, ופועלים בו עלי, ועד לעלי' שלא בערך.

וענין זה שעיקר עבודת בני"ה היא למטה דוקא, הוא בהתאם לכך שצדיקים (עמך כולם צדיקים) דומין לבוראם⁵⁰, והרי גם ההמשכה מעצמות ומהות היא ע"י הצמצומים והפרסאות, החל מצמצום הראשון שהוא בדרך

(40) ראה סה"מ תש"ה שבהערה 4, "דעם היות שההתהוות דבקדמין וההתהוות דבחוכמתא הם נעלים במדרגתן על ההתהוות דברא שית שהיא ההתהוות בפועל, אבל באמת הנה לא זו בלבד דאופן ההתהוות זו בפועל הוא התכלית האמיתית, הנה לבד זאת, הרי פועל זה משלים את הבחוכמתא ואת הבקדמין כו".
(41) ראה לקו"ש ח"ו ע' 21 ואילך. וש"נ.
(42) ראה המשך תרס"ו ע' ו ואילך.
(43) ראה תניא רפ"ה.
(44) ב"מ נט, ב.
(45) ראה שבת קנא, ב.
(46) ראה חגיגה ה, ב.
(47) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. ובכ"מ.
(48) ראה המשך תער"ב פקיד"ד (ח"א ע' רכא. בהוצאה החדשה — ע' ש). סה"מ תרצ"א ע' סב. וש"נ.
(49) ראה תו"א פרשתנו ד, רע"א.
(50) ב"ר פס"ז, ת. ועוד.

ע"פ רמז דרוש וסוד — היא לגלות את הכוונה דשם אלקים, שעל ידו היתה בריאת העולם (כפי' הפשוט דבראשית ברא אלקים, וכמבואר במדרשי רז"ל¹¹ שבריאת העולמות היתה ע"י ל"ב פעמים אלקים), אך לפי ששם אלקים הו"ע של גבורה וצמצום¹², נרתק¹³, לכן צריך לגלות את הכוונה דשם אלקים.

ומביא בזה כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו¹⁴, שהצ"צ ביאר בתיבת בראשית ג' פירושים (נוספים). בראשית — בקדמין¹⁴, דפירושו כתר. בראשית — בחוכמתא¹⁵, דפירושו בחכמה. ובראשית — ברא שית (כמ"ש בתקו"ז¹⁶), דפירושו הששה מדות. והענין בזה, שהבריאה היא מצד כל ג' ענינים אלו. כי בתחלה עלה ברצונו¹⁷ ענין הבריאה (שזהו הפירוש דבקדמין, כתר, שהו"ע רצון). ואח"כ היתה הבריאה באופן שבעשרה מאמרות נברא העולם¹⁸, החל מהמאמר הראשון — בראשית נמי מאמר הוא¹⁹, שהו"ע ספירת החכמה (בחוכמתא). ואח"כ הי' הענין דששת ימים עשה הוי' את השמים ואת הארץ²⁰, כדאיתא בזהר"י בששת לא נאמר אלא ששת, שזהו"ע ברא שית, שע"י הששה מדות עליונות נבראו שמים וארץ. ובכל ג' ענינים שבפירוש דבראשית, ישנו הענין דברא אלקים, לגלות את הכוונה דשם אלקים. והיינו, שלפי פירוש הא', בראשית בקדמין, שהו"ע הכתר, הפירוש דברא אלקים הוא שצריך לגלות ההעלם (שלמטה מהכתר) שמעלים על הכתר, כמבואר בפרדס²² דכתר הוא ההעלם הראשון על הא"ס. ואח"כ ישנו הענין דבראשית בחוכמתא (פירוש הב'), היינו לגלות את ההעלם דהשגה דבינה (שנקראת בשם אלקים) על נקודת ההשכלה דחכמה. ואח"כ ישנו הענין דבראשית ברא שית (פירוש הג'), היינו לגלות את ההעלם (שלמטה מן המדות) שמעלים על המדות.

ויש לקשר זה עם הידוע בכללות ענין הפרסאות, שענין הפרסא פועל שנעשה אור חדש (כמבואר בארוכה בכ"מ²³ שזהו החילוק לגבי

(11) תקו"ז תיקון יב. פרדס שער יב (שער הנתיבות) פ"א. ועוד.
(12) ראה תניא שעהיוה"א רפ"ו.
(13) ראה שם רפ"ד.
(14) תרגום אונקלוס.
(15) תרגום יונתן.
(16) תיקון יא. ועוד.
(17) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב. ועוד.
(18) אבות רפ"ה.
(19) ר"ה לב, א.
(20) יתרו כ, יא.
(21) ח"א רמז, רע"א. ח"ג צד, ריש ע"ב. ועוד.
(22) שער ג (שער אם הא"ס הוא הכתר) פ"ז. הובא בהמשך תער"ב פשמ"ט (ח"ב ע' תשיז. בהוצאה החדשה — ח"ג ע' תקצא). סה"מ תש"ה ע' 55.
(23) ראה תו"א יב, ב. יד, ג.

צמצום, שע"י הפרסא נעשה אור חדש), ובאור חדש זה צריך לגלות מהיכן הוא נמשך ומהי הכוונה בו. והרי בכללות ענין הפרסאות יש שלש פרסאות* (כמבואר בארוכה בהמשך תער"ב²⁴), הפרסא בין עולמות הא"ס שלמעלה מאצילות לאצילות, שקשורה עם בחי' הכתר, כי עולמות הא"ס נקראים כולם בשם כתר בערך עולם האצילות. ואח"כ הפרסא שבאצילות גופא בין חכמה (בראשית בחוכמתא) לבינה** ואח"כ הפרסא מן המדות (בראשית) ולמטה, בין המדות למלכות, ואח"כ בכללות בין אצילות לבי"ע, שזוהי הפרסא השלישית. ובכל זה צ"ל הענין דברא אלקים, היינו, לגלות מה יש באור חדש זה, ומהי הכוונה בו כו'.

ג) **וממשיך** בתורת הבעש"ט הנ"ל הפי' ד(בראשית ברא אלקים) את השמים ואת הארץ, דאפשרות התגלות הכוונה דשם אלקים הוא ע"י ההתבוננות בשמים ובארץ, את השמים הם הנבראים דצבא השמים, ואת הארץ הם הנבראים דצבא הארץ, ובהם ועל ידם יודעים ומשיגים הכוונה דשם אלקים.

והענין בזה, דהנה, בכללות נקראים כל הענינים הרוחניים בשם הכללי שמים, וכל הענינים הגשמיים — בשם הכללי ארץ, ארציות וחומריות. ובכללות הרי זה גם החילוק שבין עלמא דאתכסיא, שמים, לעלמא דאתגליא, ארץ (ועוד כמה פירושים בדבר). ובוזה צ"ל ענין ההתבוננות, כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה גו'²⁵, כי אראה שמך מעשה אצבעותיך גו'²⁶, והיינו, שע"י ההתבוננות בצבא השמים, רואים מי ברא אלה, שזהו הגילוי (ברא) דמי אלה — אותיות אלקים²⁷. ועד"ז גם ע"י ההתבוננות דמה רבו מעשיך הוי'²⁸ ומה גדלו מעשיך הוי'²⁹, שהתבוננות זו היא באופן של הבנה והשגה ביותר בארץ וכל צבאי'. ועי"ז יודעים ומשיגים הכוונה דשם אלקים.

* אוה"ת ויקהל ע' ב'קב. ע"ח שער הנקודים פ"ב.

** ע"ד הפרסא שבין אצילות (חכמה) לבריאה (בינה).

ולהעיר שגם הפרסא שבין חו"ב לז"א (פרסא הב' באוה"ת והמשך תער"ב שם) — ענינה מיצר הגרון, שמפסיק לבינה ליבא.

24 ח"ב ע' תתקסג ואילך. ע' תתקעז
25 ואילך (בהוצאה החדשה — ח"ד ע' א'שח
ואילך. ע' א'שכח ואילך).
26 תהלים קד, כד.
27 תהלים קד, כד.
28 תהלים קד, כד.
29 ישע"י מ, כו.

26 תהלים ה, ד.
27 לקו"ת במדבר ה, ד. ובכ"מ.
28 תהלים קד, כד.
29 שם צב, ו.

וביאור הענין, דהנה, אע"פ שהבריאה היתה ע"י שם אלקים (ברא אלקים), וכשעלה ברצונו לברוא העולמות הי' הרצון לברוא במדת הדין (ורק אח"כ שיתף עמו מדת הרחמים)³⁰, פועלים בני"ע ע"י עבודתם לגלות את כוונת הבריאה בשם אלקים, שמלכתחילה היתה הכוונה שהעלם העולם לא ישאר כמו שהוא, והיש הנברא לא ישאר כמו שהוא, אלא אדרבה, לעשות מהיש — אין, שזהו ענין נעלה יותר ממעשה שמים וארץ שהוא מאין ליש, כמארוז"ל³¹ גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ, כי³², משמיא מיהב יהבי משקל לא שקלי³³, שהו"ע בריאת יש מאין, ואילו במעשה צדיקים, ועמך כולם צדיקים³⁴, פועל כל אחד מישראל ע"י עבודתו (אני נבראתי לשמש את קוני³⁵) חידוש גדול יותר, לעשות מהיש — אין. והאפשרות לפעול זאת, אע"פ שברא אלקים, היא, לפי שמלכתחילה יש באלקים הנשמה והאור שנמצא בהנרתק, שזוהי גם הכוונה שלו — כפי שמצינו בנוגע לענין הראשון דאלקים, שהו"ע הצמצום, שכונתו הוא ענין הגילוי³⁶, וכיון שבצמצום יש כבר כוונת הגילוי, לכן יש בכחו של כל אחד מישראל לגלות את הכוונה דשם אלקים, אע"פ שבתורה נאמר בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, באופן שרואים בגלוי (לא שם הוי', אלא) שם אלקים, ויש צורך לגלות את הכוונה שבשם אלקים.

ד) **והנה** ע"פ המבואר בכ"מ³⁷ שעיקר עבודת האדם היא בענין הששה מדות, והיינו, שאע"פ שנוסף על המדות יש בכל אחד מישראל גם ענין המוחין (כמבואר בתניא³⁸), מ"מ, עיקר העבודה היא בכיבוש ארץ שבעה אומות, ע"י העבודה בשבעת המדות, שזהו"ע איש מלחמה³⁹, במלחמת הבירורים ועאכו"כ בענין הנסיונות — הרי מובן גם בנוגע לענין דבראשית ברא אלקים, גילוי הכוונה דשם אלקים, שאע"פ שישנו הענין דבראשית בקדמין, וישנו הענין דבראשית בחוכמתא, שזהו כפי שהעולמות הם בבחי' הרצון ובבחי' החכמה, הנה תכלית הכוונה היא הענין

30 פרש"י ריש פרשתנו. ועוד.

31 כתובות ה, א.

32 ראה אוה"ת בא ע' רנה ואילך. סה"מ

תרפ"ה ע' קנא.

33 תענית כה, א. וראה תר"א שמות נד,

ב. סה"מ שם.

34 ישע"י ס, כא.

35 קידושין בסופה.

36 ראה גם המשך תער"ב שם ריש ע' א'ג. סה"מ תש"ד ע' 228 ואילך.

37 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ע' ד ואילך.

38 פ"ג. פי"ח.

39 לשון הכתוב — בשלח טו, ג. וראה

סה"מ תרכ"ט ע' קעד.